

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona, egyes szám ára 20 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér.

Hirdetés nagyság szerint.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Előfizetési pénzek és reklamációk, Feigl Gyula kiadó címére küldendők.

XXII. évfolyam.

Felelős szerkesztő:
WITTINGER ERNŐ.

19. szám.

A tüdővész ellen.

Május van. A tavasz lehelletét érezni mindent. Lauha szellő fujdogál a rügyező bimbók és levelek között, a fecskék újra felkeresik elhagyott fészkeiket, a bogarak, lepkek zümmögve futkosnak vagy szállonganak tova. Az emberek keblében is, hol még az imént gyűlölet lakozott, egy szelidebb érzés kezd fakadni: a szeretet és könyörület érzése. De a míg az egész természet magát az édes reménység bűvös-bájos álmában ringatja, hogy új életet szivjon magába, addig sok százezer tüdőbeteg iszonyodva gondol a kikeletre, mely reá nézve a feltámadás helyett a halált, a reménydús kezdet helyett a siralmas véget jelenti.

Kinek nem volna valakije, kedves hozzátartozója, apja, anyja, fivére, nővére, rokona, barátja vagy ismerőse, kit kikeletkor vagy a lombok hullásával rettenetes tüdőbaja miatt nem kell féltetnie? Én azt hiszem, hogy kevesen vannak, kik köznyűsek lehetnek e borzasztó betegség pusztításai ellenében. Hiszen hazánk lakosai közül évenként átlagosan 70,000-en halnak el tüdővészben, mely körülbelül 500,000—600,000 tüdővészest megbetegedésnek felel meg. Vagyis hazánkban csaknem mindenütt többen esnek ezen kérelhetlen öldöklő angyalnak áldozatául, mint a többi ragályos betegségeknek együttvéve.

Érdekes tudni, hogy mindaddig azon általános balhídelemben éltünk, hogy a tüdővész ellen nincs orvoság. Orvosok és laikusok szomorú resignációval osztoztak abban a nézetben, melynek

folytán az utóbbiak arra igyekeztek, hogy tüdővészest betegek előtt a betegség jellegét minél jobban eltitkolják, mert annak tudata egyjelentőségű volt a halálos ítélettel. De nem csak elháríthatlan szerencsétlenségnek tartották azt, hanem bárgynágból még szégyennek is, dehonestáló betegségnek, melyet orvos és környezet a világ előtt eltitkolt, a hivatalos halálok megvallásánál tüdőhurutnak vagy egyéb másnak deklarált. Mintha szégyen volna typhusba, kanyaróba vagy diphteritisbe esni!

Hál istennek, ez az idő muldóléban van. A tüdővészest jövőben nem fogják sem a betegek, sem hozzátartozók, sem az orvosok eltitkolni, mert annak feljelentése kell, hogy kötelező legyen és csakis a betegek érdekében lesz azt mindjárt kezdetben feltárni és bajuk ellen gyógyulást keresni, mely kezdődő tüdővészestél majdnem kivétel nélkül bizonyos, később azonban mindinkább kétségessé válik, míg az előrehaladott tüdővészestél lehetetlenné lesz. A tüdővészestek gyógyításánál akkor érhetni el kedvező eredményt, ha őket kedvező climaticus és hygienicus viszonyok közé helyezzük. Ezen kedvező viszonyokat leginkább zárt sanatóriumokban találhatni fel.

Németországban tüdőbetegek érdekében eddigelé 59 sanatórium működik, 19 épülő félben és 16 tervben van. Azon hatalmas mozgalom, mely Angol- és Németországban e téren megindult, nálunk is Korányi Frigyes hírneves tanárnak inítiatívájára hatalmas hullámokat vert fel. Neki köszönhető nálunk a múlt évben megnyílt legelső ilyen sanatórium létrejötte, mely Erzsébet-királyné sanatórium

név alatt a kies budai hegyek között már is áldásos működést fejtett ki. Minthogy ez intézetek rendszeren 100—200 tüdőbeteget rendszertnek bevilágos, hogy azok csak akkor felelhetnek meg sikeresen feladatuknak, ha nagy számban alapíttatnak.

Oda kell tehát törekednünk, hogy édes hazánkban is minden megyében épüljön a szeretetnek egy ilyen temploma, hol a szegény, vagyontalan tüdőbeteg anyagi okok miatt sohase utasíttassék vissza a gyógyítástól. Vasvármegye nemeskeblű alispánja, Bezeredy István lelke egész melegével karolta fel ezt az ügyet s most csak az orvosokon és a publikumon van a sor, hogy erkölcsi és anyagi támogatásuk által az ige testté válják. Ha édes hazánk különböző vidékein sanatóriumok állíthatók, a tüdővészest betegek és hozzátartozók nem fognak az ébredő tavasz elé rettegéssel tekinteni és nem fognak a sárguló levél hullásánál attól tartani, hogy övéik közül egy ilyen betegnek lelke utolsó sóhajával elhagyja porhüvelyét.

Ennek helyébe hálaima fog majd zengeni ezen máskülönbben a biztos halálnak szánt emberek ajkairól, áldást rebegnek megmentőik fejére, mit az Ur örömet fog meghallgatni. Szemeikből pedig igaz könnyek fognak hullani, melyeken a részvét meleg napjának sugarni megtörnek és a hit, a remény és a szeretet szineire bomlanak fel. A hitnek szinére, hogy e szerencsétlenek higgyenek az isten és az emberek jószágában; a reményére, hogy reméljék felgyógyulásukat és végre a szeretetére, hogy ez szorosabban fűzzön össze mindnyájunkat egymással.

Dr. Kemény Ignác,
gyak. orvos.

TARCA.

Bor mellett.

I.

Ne itélj meg engem ajkam mosolyáról,
Szállj jókedvemről ne itélj meg engem;
A sőtél vizelen ha napsugár lángol:
Mít tudod, mi rejlik a tenger fenekén?

Vig vagyok, szeretek, dalra nyílik ajkam,
Nem viszem búmat a vilig piacra:
Szevemből ez alatt a kín öröl halkán,
Hídeg mosolyomnak joró köny az ára.

Könyem is elrejttem: a vilig ne lássa!
Az emberek, - hidd el, - a panaszt megünják.
Az én lakemnek mir nincs vigasztalása:
S nem tudnám eltűnni édes ajkad gúnyját.

Másképp volt ez egykor! . . . No de vége, vége!
Hol a habzó pohár? . . . Hadd iszom jén'kig!
Éveszett üdvömről mitmor kell cserébe:
Éltemnek úján így megyek már vigig . . .

Hadd higgye a vilig, hogy boldog vagyok még:
Vig vagyok, nevetek, dalra nyílik ajkam . . .
A dicősig napja talán felragyog még - . . .
De szevem mélyében a kín öröl halkán . . .

II.

És ha minden elveszett már:
Mogvan a dal s a pohár:
Abban lelkünk szárnyra kelve --
Lében a bcr gyöngye jár.

Köbleinknek tűze szitra,
Urulánk nagy búsulunk:
S borban, dalban elfelejtjük,
Hogy boldogok nem ragyunk.

Boldogság! . . . de hit mi vagy te?
Rövid ilom, semmi más!
És az álomok országában
Nem nyílik vigasztalás . . .

A valóság: ez az élet!
Émlék, remény, fájdalom
Pohárcsodulésbe vesznek,
Élszállnak egy vig dalon.

Zongjen a dal! poharamban
Ah, mint gyöngyök a bor!
Szép emlékim, jobb reményim --
Nektek ez halotti tor!

Komócsy József.

Hol a boldogság?

Amikor az anyatermészet hosszú téli álmából felocsudik és újra — isten tudja hányadszor — ébredni kezd, elküldve a nagy mindenségre legkedvesebb, legbájosabb tündérét, a tavaszt, — új életre kel minden. Az üdvöt hozó tündér elűzi a zord, hideg napokat. E helyett aranyos napsugarak játszadoznak az illatterhes, átlátszón tiszta levegőben ide-oda himbalódó gyenge, fakadó virágzálakkal. Vigan csobognak a megtisztult csermelyek s a tavak tükrén elsimuló hullámok, melyeket a játszi tündér lehelete kavarr fel, titokzatos cso-

vegés és szeretetteljes édelgés között ölelkeznek a gyepfedte part szélével. Csodálatosan harmonizál a nagy természet égi zenéje az emberek szívében keletkező vágyakkal. Öröme, üdvre leselkedik minden gondolat, s a tudatlan, az ártatlan gyermeki szívet is győtri a tudni-vágy. És ilyenkor, a mikor minden szív örül, a mikor mindent beragyog az igazi boldogság érzetének szent glóriája, a mikor a létezés tudatától megittasul a lélek, működni kezd a szív, feltárva előttünk egyszerre egy új érzést, ezer öröme és bánatával megösmerteti velünk az emberi szívekben előbb-utóbb fellobbanó szerelmet. „Az igazi boldogság nem lehet más, mint az, melyet akkor érez halandó lény, a mikor szeret . . .

Igy hallottam én vélekedni egyik barátomat, ki egy évvel ezelőtt ösmerkedett meg szíve hölgyével. Meglátta őt és megszerette menten. A leány tudta nyilván, hogy barátom szereti őt, hiszen egyetlen mosolyával sokszor boldoggá tette. Az ifju lázas napokat élt át. Ő csak szeretett, szerelmes volt igazán, kimondhatatlanul. Bábajos érzés fogta el, ha hölgye kezeit érintette ajkaival. A leányka látta az ifju győtrődéseit, látta azt testi szemeivel, de szegény barátom annak áldozatja lón, hogy a leányka lelki szemeivel nem tudta mindezt észrevenni. Tiszta, igaz, nagy szerelemmel fordult feléje az életerős, daliás ifju, boldoggá akarta tenni, feleségül véve őt, csendes, édes otthon teremtett, ahol őt mondhatlan rajongással imádtá volna.

A leányka csábító volt, ámde tudta nélkül. Igézó volt azzal a természetes isten-adta bájjal egész lényén. Ámde szeretni nem tudott, szíve nem volt. Ha néha órák hosszat ültek együtt, s az ifju szőtte csábos, üdvöt osztó ábrándképeit, a leányka szemei tán egy percre megnedvesedtek, s aztán — miként a szalmaláng, mely egy pillanat alatt ellobban — lelke ismét elkalandozott az üres, sötét semmiségbe. Tovább nem várt az ifju.

